

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

Abi Dare

THE GIRL WITH THE LOUDING VOICE

Copyright © 2020 by Abi Daré

Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04477-5

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

ABI DARE

DEVOJKA

KOJA JE

DOBILA

GLAS

Prevela Jelena Stanković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

Mojoj majci, profesorki Tedžu Somorin – ne samo zato što si pametna i prelepa, i što si 2019. godine postala prvi ženski profesor taksacije u Nigeriji, već i zbog toga što si mi pokazala značaj obrazovanja i žrtvovala se da mi ga pružiš.

PROLOG

Nigerija je država u Zapadnoj Africi. Sa populacijom od gotovo sto osamdeset miliona ljudi predstavlja sedmu po redu najnaseljeniju zemlju na svetu, što znači da je jedan od sedam Afrikanaca Nigerijac. Kao šesti svetski izvoznik sirove nafte, čiji godišnji BDP iznosi 68,5 milijardi dolara, Nigerija predstavlja najbogatiju afričku državu. Nažalost, više od stotinu miliona Nigerijaca živi u siromaštvu, preživljavajući sa manje od jednog dolara dnevno.

*– Knjiga nigerijskih zanimljivosti:
od prošlosti do sadašnjosti, peto izdanje, 2014. godina*

PRVO POGLAVLJE

Tata me je zorom pozvao u našu dnevnu sobu.

Sedeo je na sofa bez jastuka i posmatrao me. Tata ima običaj tako da me gleda. Čini se kao da bi me išibao iz hira, kô da su mi usta ispunjena kakom, pa bi se nesnosan zadah raširio prostorijom čim bih otvorila usta da progovorim.

„Gospodine?“, govorim mu, pa kleknem i stavim ruke iza leđa.

„Pridi“, kaže tata.

Znam da hoće da mi saopšti nešto loše. Vidim mu to u pogledu; oči su mu tupe kao braon kamen koji se dugo pekao na suncu. Isto tako me je posmatrao kad mi je pre tri godine rekao da je gotovo sa školovanjem. Tada sam bila najstarija u svom odeljenju i sva deca su me zvala „teta“. Pravo da vam kažem, dan kada sam prestala da idem u školu i dan kad mi je mama umrla bili su mi najgori u životu.

Tata mi kaže da se približim, ali ne radim ništa jer nam je soba mala kô kutija šibica. Šta hoće, da mu uskočim u usta? Ostajem da klečim i čekam da progovori.

Tata se nakašlja i zavaljuje se na drveni naslon sofe bez jastuka. Morali smo da bacimo jastuk jer se Kejus, naš najmlađi, sto puta ispišao na njega. Mali je od rođenja pišao kao iz kabla. Mokraća je upropastila jastuk, pa je majka stavljala Kejusa da spava na njemu.

Imali smo televizor u sobi; ali nije radio. Naš najstariji muški našao ga je pre dve godine kad je bio zaposlen kao komunalac u selu pored našeg. Stavili smo TV u sobu kao ukras. Dobro čuči, kao da nam neki lep princ sedi u sobi, tamo u ćošku pored ulaznih vrata. Čak smo

stavili i vazu sa cvećem na njega; kao kruna na prinčevoj glavi. Kad nam neko dođe u goste, tata se pravi kao da televizor radi, pa kaže: „Aduni, dođi da pustiš gospodinu Badi večernje vesti.“ A ja odgovorim: „Tata, ne mogu da nađem daljinski.“ Tata onda maše glavom, pa kaže gospodinu Badi: „Ova deca nisu ni za šta, opet su izgubila daljinski. Hajde da sednemo napolju, da popijemo pokoju i zaboravimo na bedu ove naše Nigerije.“

Gospodin Bada je budala ako nije znao da je ovo laž.

Imamo i ventilator, ali fale dve lopatice, pa većito duva vreo vazduh u sobe. Tata voli da sedi ispred ventilatora uveče, pa prekrsti noge i pije iz flaše, sa kojom se venčao otkako je mama umrla.

„Aduni, umrla ti je mama“, kaže mi tata. Osećam miris pića dok govori. Tatai koža i znoj smrde na piće čak i kad ne pije.

„Da, tata. Znam“, govorim mu. Zašto mi govori nešto što već znam? Nešto što mi je stvorilo prazninu u srcu i natrpalo u nju ciglu od bola što je sad svuda vučem sa sobom? Kako da zaboravim kad mi je mama tri meseca kašljala gustu i crvenu krv sa mehurićima? I dalje vidim tu krv kad legnem noću da spavam, a nekad i osetim njen slan ukus.

„Znam, tata“, ponovim. „Opet se desilo nešto loše?“

Tata uzdiše. „Rekoše da hvatamo put pod noge.“

„Gde ćemo?“ Nekad brinem za tatu. Otkako je mama umrla, počeo je da priča nepovezano, a nekad priča sam sa sobom, a i plače kad misli da niko ne čuje.

„Hoćeš da ti spremim vodu da se okupaš?“, pitam. „Ima i doručak, svež hleb sa slatkim kikirikijem.“

„Kirija je trideset hiljada naira“, kaže tata. „Ako ne nađemo odnekud pare, moraćemo da se selimo.“ Trideset hiljada naira je mnogo novca. Znam da tata ne može da dođe do tolike sume ni da prevrne celu Nigeriju, jer nije imao čak ni sedam hiljada za svoju školu. Mama je plaćala školarine i kiriju, i davala pare za hranu i sve živo pre nego što je umrla.

„Gde da nađemo tolike pare?“, pitam ga.

„Morufu“, kaže tata. „Znaš li ga? Dolazio je juče. Da me obiđe.“

„Taksista Morufu?“ Morufu je matori taksista iz našeg sela, izgleda kao jarac. Ima dve žene i četiri deteta, koja nisu išla u školu. Samo

Devojka koja je dobila glas

jurcaju odrpana pored seoskog potoka, pa mlatajese od šećera štampom, igraju *suwe** i tapšu dok im se koža s ruku ne zguli. Što nam je Morufu dolazio u kuću? Šta je hteo?

„Da“, govori tata i kiselo se kezi. „Dobar je čovek Morufu. Juče me je baš iznenadio kad je rekao da će nam platiti kiriju. Celih trideset hiljada.“

„Je li to dobro?“, pitam, pošto mi ništa nije jasno. Znam da niko nikom ništa ne daje za džabe. Što bi Morufu nama plaćao kiriju? Šta li je hteo? Možda duguje tati nešto? Gledam u tatu, a oči mi pune nade da nije ono što mi pada na um. „Tata?“

„Da.“ Tata guta knedlu i briše znoj sa čela. „Pare za kiriju su... deo tvog *owo-ori*-ja.“

„*Owo-ori*-ja? Para za moju udaju?“ Srce počinje da mi se cepa jer imam tek četrnaest i po godina i ne želim da se udam za matoru drtinu. Hoću da se vratim u školu i učim za učiteljicu, pa kad porastem da imam novac da vozim auto i živim u lepoj kući sa kaučom, i da pomažem tati i braći. Neću da se udajem za ljude, ni za momke, ni za koga, pa zato opet pitam tatu polako, reč po reč, da ne bi čuo pogrešno: „Tata, jesu li te pare za moju udaju, ili za nekog drugog?“

Tata polako klima glavom, ne obraćajući pažnju na to što sam zinula i što mi se suze slivaju niz obraze, pa mi kaže: „Pare su za tvoju udaju, Aduni. Sledeće nedelje udaješ se za Morufua.“

* *Suwe*, tradicionalna dečja igra u Nigeriji, nalik školici. (Prim. prev.)

DRUGO POGLAVLJE

Kad se sunce spusti s neba i sakrije u noći, sedam na prostirku od rafije, šutiram Kejusovu nogu sa moje, pa se naslanjam na zid.

Od jutros mi glava puca od pitanja na koja nemam odgovor. Šta to znači da budem žena čoveku koji već ima dve žene i četiri deteta? Šta će Morufuu i treća žena pored one dve? A tatu, pošto hoće da me proda starcu, kao da nije briga šta osećam? Što nije održao obećanje dato mami pre nego što je umrla?

Trljam grudi jer me bole od tolikih pitanja, pa ustajem, uzdišem i odlazim do prozora. Mesec je crven i nizak, kao da je bog iskopao besno oko i bacio ga među nas.

Ovu noć ispunilo je mnoštvo svitaca što sijaju u milion boja: zelenom, žutom i crvenom, sve igraju po mraku. Mama mi je davno rekla da svici noću donose dobre poruke ljudima. „Svici su oči anđela“, pričala je. „Vidi onog tamo što je sleteo na list, Aduni. Taj nam donosi poruku da ćemo dobiti pare.“ Ne znam šta je taj svitac hteo da donese tad, ali pare sigurno nije doneo.

Kad je mama umrla, u meni se ugasilo svetlo. Sedela sam tako dugo u tami, sve dok jednog dana Kejus nije došao u sobu dok sam plakala, pa me, uplašeni okruglih očiju, molio da prestanem da plačem jer ga srce boli dok to činim.

Tog dana sam iščupala tugu i zaključala je u srce da bih bila jaka i da bih mogla da se staram o Kejusu i tati. Ali ponekad, kao danas, ta tuga se izmigolji iz srca i počne da mi se ruga.

Devojka koja je dobila glas

Nekad kad zatvorim oči vidim mamu kao ružu: žuto-crveno-ljubičastu ružu sa svetlim lišćem. A ako duboko udahnem, mogu i da je pomirišem. Onaj slatki miris ružinog žbuna što raste pored nane i miris sapuna od kokosa u njenoj kosi posle kupanja na vodopadu Agan.

Mama je imala dugu kosu, pa bi je plela u pletenicu i uvijala oko glave kao konopac; izgledalo je kao da joj na glavi stoje dve-tri manje gume. Nekad bi rasplela kosu i puštala da joj padne niz leđa, pa bi mi dopustila da je češljam drvenom četkom. A ponekad mi je uzimala četku iz ruke, pa me terala da sedim na klupi pored bunara, a onda mi je stavljala toliko kokosovog ulja da sam mirisala kô pržena hrana.

Mama nije ostarila, imala je nešto preko četrdeset kad je umrla, i bol što joj više ne čujem tihi smeh i glas, što ne osećam njene meke ruke i ne vidim oči koje su govorile više nego usta ispunjava me svakog dana.

Nije dugo болоvala, hvala bogu. Samo je šest i po meseci kašljala, sve dok je kašalj nije pojeo, pa su joj ramena ostala kao brava ulaznih vrata.

Mama je uvek bila zauzeta pre te proklete bolesti. Večito je radila nešto za nekoga po selu. Svaki dan je pržila sto krofni i prodavala ih na pijaci u Ikatiju. Ponekad bi odabrala pedesetak, pa me slala da ih odnesem Iji u selo Agan. Ne znam kako su se mama i Ija upoznale, niti sam znala Ijino pravo ime, pošto je Ija na joruba jeziku zapravo reč kojom su nazivali stare žene. Ali znam da je mama slala Iji i svim bolesnim starijim ženama u selima oko Ikatija amalalu i toplu supu od bamije sa rakovima ili pasulj i dodo, meku i masnu bokvicu.

Odnela sam jednom krofne Iji, pošto je mama bila već dobrobrano bolesna, i po povratku kući pitala sam mamu zašto stalno šalje hranu ljudima kad je i sama bolesna toliko da ne može nigde da mrdne. Mama mi je rekla: „Aduni, moraš činiti dobro ljudima, pa makar ceo svet oko tebe ne bio dobar.“

Mama je bila ta koja me je naučila kako da se molim Bogu, da stavim traku u kosu, da operem garderobu bez sapuna i da promenim donje rublje kad mi je mesečni posetilac došao prvi put.

Grlo mi se stegne kad u glavi čujem mamin glas, slab i jedva svestan, kako moli oca da me ne da bilo kome za ženu ako ona premine od bolesti koja je muči. Čujem i glas oca, koji se tresse od straha, ali se bori da se pokaže jakim kakav je nekad bio, kako joj govori: „Prestani

Abi Dare

da pričaš gluposti. Niko ne umire. Aduni se neće udati. Ići će u školu i raditi šta želi, kunem ti se. Samo što pre ozdravi!“

Ali mama nije ozdravila. Preminula je dva dana nakon tatinog obećanja i sada se udajem za starca jer je tata zaboravio sve što je obećao mami. Udajem se za Morufua zato što je tati potreban novac za hranu, kiriju i koještarije. Osećam slane suze kad se setim svih obećanja. Vraćam se na prostirku i zatvaram oči. Vidim mamu kao ružu. Ali ova ruža nema više žutu, crvenu i ljubičastu boju cvetova sa sjajnim listovima. Ovaj cvet je braon boje mokrog lista koji trpi udarce prljavih nogu čoveka koji je zaboravio obećanje dato svojoj pokojnoj ženi.

TREĆE POGLAVLJE

Čitave noći nisam oka sklopila od tugovanja i razmišljanja.

Čujem prvo kukurikanje, ali ne ustajem kako bih krenula da čistim, perem i meljem zrnevlje za tatin doručak. Ležim na prostirci i žmurim dok se graja diže oko mene. Slušam petla kako grlato peva u daljini; kosove koji veselo cvrkuću na našem mangu; odnekud iz daljine do sluha mi dopire zvuk kako neko, možda nečiji otac, udara sekirom u truplo; lupa i ne staje. Čujem kako u jednoj kući neko čisti pod metlom, kako neka majka zove decu na kupanje, pa im govori da koriste vodu iz krčaga, a ne iz metalne kofe.

Sve ovo slušam svakog jutra, ali danas svaki ovaj zvuk ujeda za srce i neumitno me podseća da se bliži dan svadbe.

Ustajem. Kejus još spava na prostirci. Oči su mu sklopljene, ali izgleda kao da razmišlja o buđenju. Počeo je da koluta očima otkako smo sahranili mamu, pa često vrti glavom i nekontrolisano trepće. Prilazim mu, pa mu stavljam dlan na kapke i pevam tiho kako bi se umirio.

Kejus ima samo jedanaest godina. Ponekada je nestašan, ali volim ga. Kod mene je Kejus došao da plače kad su mu se dečaci iz sela smejali i rugali da se pokoškao sa mačkama, jer Kejus je bio bolešljivo dete, pa ga je jednom tata odveo negde gde su mu triput rasekli obraze žiletom kako bi se rasterali zli duhovi. Kad vidite Kejusa, zaista izgleda kao da se potukao sa nekom povećom mačkom, koja ga je zauzvrat izgrebala po obrazima.

Naučila sam ga svemu što sam upamtila iz škole – sabiranje, oduzimanje i računanje, ali najviše engleski, pošto tata nije imao novca

čak ni za Kejusovo obrazovanje. Ali neprestano sam govorila Kejusu da može imati lep život, samo ako malo zagreje stolicu.

Ko će brinuti o njemu kad se udam za Morufua? Prvenac?

Uzdihšem, pa gledam u starijeg brata, Prvenca, dok leži zabrinut. Zove se Alao, ali nikad ga niko tako ne zove. Prvenac je najstariji, pa tata uvek govori da ga moramo poštovati, i jedini je od nas troje koji spava na krevetu. Ne smeta mi to. Ionako je na krevetu neki tanani, izbušeni dušek, pravo leglo za buve. Ume taj dušek da zasmrdi poput znojavih zidara na trgu, koji vas zapahnu smradom kad god podignu ruku da se jave.

Kako da se Prvenac stara o Kejusu? Taj ne zna ni da kuva ni da čisti, niti da uradi bilo šta drugo osim onog njegovog popravljanja. Ne voli da se smeje, a sa devetnaest i po izgleda kao da volu može iščupati rep. Ponekad radi po celu noć u Kasimovoj radionici, pa se samo baci na krevet čim dođe kući. Evo upravo sada umorno hrče i zapljuskuje me vrućim dahom.

Gledam u Prvenca kako polako i bez zvuka podiže i spušta grudi, pa se okrećem prema Kejusu i polako ga šljepkam dvaput po ramenu. „Kejuse. Ustani.“

Kejus prvo otvara jedno, pa drugo oko. Stalno to radi kada se budi: otvori jedno oko, pa drugo tek nešto kasnije, kao da se plaši šta će se desiti ako otvori oba odjednom.

„Jesi li lepo spavala, Aduni?“ pita.

„Jesam“, lažem ga. „A ti?“

„Nisam“, kaže i seda pored mene. „Prvenac kaže da ćeš se udati za Morufua sledeće nedelje. Da li se šali?“

Uzimam mu hladnu malu ruku. „Ne šali se“, govorim mu. „Sledeće nedelje.“

Kejus klima glavom, pa grize usnu. Više ne progovara. Samo grize usnu i steže mi ruku.

„Hoćeš li nas posećivati kad se budeš udala?“ pita me. „Da me podučavaš? I da mi spremaš pirinač na palminom ulju?“

Sležem ramenima. „Nije teško spremi pirinač na palminom ulju. Samo ga opereš u tri vode i ostaviš u činiji da se ocedi. Onda uzmeš

Devojka koja je dobila glas

svežu papriku i...“ Ne mogu više da govorim jer mi se usta pune suzama i osećam da ću se zagrcnuti od plakanja. „Ne želim da se udam za Morufua“, govorim mu. „Molim te zamoli tatu da me ne da njemu.“

„Nemoj da plačeš“, kaže mi Kejus. „Inače ću i ja da zaplačem.“

Držimo se tako za ruke, pa plaćemo da nas niko ne čuje.

„Beži, Aduni“, kaže Kejus dok briše suze, pa me gleda razrogačanim očima punim nade. „Beži i sakrij se negde.“

„Neću“, govorim mu i mašem glavom. „Šta ako me seoski poglavica uhvati u bežanju? Sećaš li se šta se dogodilo Ašabi?“

Ašabi je bila devojka iz Ikatija koja nije htela da se uda za starca jer je stvarno volela Tafu, mladića koji je radio sa Prvencem u Kasimovoj radionici. Dan nakon venčanja Ašabi je pobjegla sa Tafom, ali nisu daleko odmakli. Ašabi su uhvatili pred samom granicom i pretukli je skoro namrtvo. A Tafa? Jadnika su obesili na trgu Ikatija, pa ga posle bacili u šumu. Poglavica je rekao da je Tafa ukrao tuđu ženu. I da mora umreti zato što u Ikatiju svaki lopov mora da propati i skonča. Rekao je da Ašabi mora biti zaključana u sobi sto tri dana dok ne nauči da bude poslušna supruga u kući.

Ali Ašabi ništa nije naučila. Nakon što je proteklo stotinu tri dana, rekla je da više neće da izilazi. Ostala je u toj sobi do dana današnjeg, pa gleda u zid, čupa kosu s glave, pa je jede, čupa trepavice i trpa ih u brusthalter, i priča sa Tafinim duhom.

„Možda ćeš moći da me posećuješ u Morufovoj kući“, govorim mu. „Viđaćemo se na potoku, pijaci, bilo gde.“

„Misliš?“, pita Kejus. „Šta ako Morufu ne dopusti da dođem da se igram s tobom?“

Pre nego što uspem da smislim šta da mu kažem, Prvenac se okreće u snu, pa širi noge i prdi tako strašno da čitava soba smrdi na uginulog pacova.

Kejus bi se nasmejao, pa pokriva usta i nos rukom. „Možda je i bolje da se udaš za Morufua nego da ostaneš ovde da ti Prvenac smrdi.“

Stežem mu ruku i teram sebe da se osmehnem.

* * *

Čekam da Kejus zaspi, pa izlazim iz sobe.

Vidim da tata sedi napolju na klupi kraj bunara. Počinje da sviće, sunce se budi; izgleda kao polovina pomorandže iza mračnog parčeta neba. Tata sedi samo u pantalonama, bez košulje i cipela. Grize slamku dok jednom rukom drži radio, a drugom kamen, pa udara da bi radio proradio. Tako pali radio još od pre nego što se Kejus rodio, pa zato stojim u pesku i držim ruku na leđima dok čekam da se radio probudi.

Tata triput udara po radiju – *dum-dum-dum* – a radio pucketa. Prolazi neko vreme, a onda se čuje glas nekog čoveka: „*Dooobro* jutro! Ovo je OGF_M 89,9. Stanica koju voli čitava nacija!“

Tata pljuje i baca slamku pored mene, pa me gleda kao da želi da me udari što stojim pred njim. „Aduni, hoću da čujem vesti u šest. Šta je?“

„Dobro jutro, tata“, kažem. „Nemamo više pasulja, mogu li da odem da ga pozajmim od Enitanine mame?“

Pasulj mi stoji potopljen u kuhinji, ali moram da odem da popričam s nekim o ovom venčanju, pošto smo Enitan i ja drugarice još otkad smo naučile da čitamo i brojimo. A njena mama ima malu baštu i mnogo puta nam pošalje pasulj, jam ili egusi, pa nam kaže da platimo kad možemo.

Trznem se kad se tata zasmije, pa mi kaže: „Čekaj.“

Spušta radio polako na klupu, ali radio počinje da štuca i na kraju crkava. Ispustio je dušu. Nema više OGF_M 89,9 glasa. Nema više stanice koju voli cela nacija. Tata gleda u crni i nemi radio, pa frkće i baca ga na zemlju.

„Tata!“, uzviknem i hvatam se za glavu. „Zašto si razbio radio, tata? Zašto?“ Televizor nikad nije ni radio, a sad je i od radija ostala samo crna plastika sa žutim, braon i crvenim žicama.

Tata se opet nervira, pa se pridiže i hvata se za levi džep pantalona. Vadi dve novčanice od pedeset naira i daje mi ih. Gledam zabezegnuta u prljave novčanice koje mirišu na duvan. Odakle tati ovoliko novca? Od Morufua? Srce mi se steže dok guram novčanice u nabor suknje.

Ne zahvaljujem mu.

„Dobro me sad slušaj, Aduni“, kaže tata. „Od tih para moraš da kupiš pasulj. Onda ćeš reći Enitaninoj mami da ću ja, tvoj tata, posle venčanja“ – udara se grudi kao da hoće da se ubije – „da platim sve

Devojka koja je dobila glas

što nam je dala. Sve ću da platim. Ma i da košta hiljadu naira, ima sve da platim. Tako da joj kažeš, jesi li me čula?“

„Jesam, tata.“

Gleda u razbucani radio na podu, pa se kruto smeši. „Zatim ću kupiti novi radio. Ispravan. A možda i novi televizor. Dobar kauč. Novi... Aduni?“

Posmatra me krajičkom oka, pa se mršti. „Šta gledaš? Polazi! Brzo!“
Ništa ne govorim i odlazim.

Do Enitanine kuće vodi uska staza od hladnog i mokrog peska iza reke, a grmlje sa obe strane puta uzdiže se iznad mene. Sa ove strane sela uvek struji hladan vazduh, čak i kad sija sunce. Pevam dok hodam, ali sam tiha i držim pognutu glavu, jer se iza žbunja deca iz sela smeju i kupaju u reci. Neću da me bilo kô pozove i da me pita za glupo venčanje, pa ubrzavam hod i skrećem desno na suhu zemlju, prema Enitaninoj kući.

Enitanina kuća nije kao naša. Njena majka brine o bašti i prodaje povrće, pa su prošle godine počeli da prekrivaju crvenu blataru cementom i da je popravljaju i sada imaju sofu sa jastucima, krevete sa dobrim dušecima i ventilator koji hući dok radi. A i televizor im je ispravan. Nekad prikazuje čak i filmove iz inostranstva.

Enitan iza kuće vadi vodu iz bunara. Čekam da spusti kofu kako bih je pozvala.

„Hej! Pogledaj kô mi ovako rano došao u posetu!“ kaže Enitan i podiže ruku kao da je vojnik. „Aduni, nova mlada!“

Spušta glavu, pa je udaram po čelu. „Prestani!“ govorim joj. „Nisam mlada. Još.“

„Ali uskoro ćeš biti“, kaže mi i odvija maramu oko grudi da obriše čelo. „Htela sam da te pozdravim kako dolikuje. Stvarno si ponekad džangrizava, Aduni. Šta te muči od ranog jutra?“

„Gde ti je mama?“ pitam. Ne mogu da razgovaram s Enitan o svadbi ako joj je mama kod kuće, zato što ona ne može da razume zašto ne želim da se udam za starca. Kada me prošli put čula da razgovaram sa

Enitan o tome kako se plašim, izvukla mi je uši i rekla da progutam te strašljive reči i zahvalim bogu na tome što neko želi da se oženi mnome.

„U bašti“, kaže Enitan. „Eh, mislim da znam zašto si tužna. Pođi za mnom. Imam pasulj da...“

„Ne želim hranu“, govorim joj.

„Zašto si se onda tako snuždila?“

Obaram glavu. „Razmišljala sam... da molim tatu da me ne daje Morufuu.“ Govorim tako tiho da ni samu sebe ne mogu da čujem. „Hoćeš li da pođeš sa mnom da ga zamolim? Ako pođeš i ti, možda će se predomisлити.“

„Da molim tvog tatu?“ Čujem joj u glasu nešto čudno, zbunjeno, kao da se naljutila. „Zašto? Zato što ti se život menja nabolje?“

Guram stopala u pesak, pa osećam kako mi se neki oštar kamen zabada u palac. Zašto niko ne razume da ne želim da se udam? Dok sam još pohađala školu i bila najstarija od svih, jedan dečak, Džimo, uvek me je ismevao. Kada sam jednog dana prilazila stolu, Džimo me je pitao: „Tetka Aduni, zašto još ideš u osnovnu školu kad svi tvojih godina idu u više razrede?“ Znam da je Džimo želeo da me rasplače i natera da se osetim loše zato što nisam mogla da krenem u školu kad i ostali, ali pogledala sam tom vragu u oči, a i on je pogledao mene. Osmotrla sam mu onu trouglastu glavu, a i on se zagledao u mene. Onda sam mu se iskezila i povukla se za uši, pa sam rekla: „Zašto ti ne živiš u prodavnici bicikla kad ti je glava kao sedište?“ Tog dana su se sva deca u odeljenju smejala do besvesti, a ja sam se pravila važna sve dok učiteljica nije lupila lenjirom o sto i rekla: „Tišina!“

Dok sam išla u školu, uvek sam znala šta da kažem ljudima koji su mi se smejali. Stalno sam se borila za sebe, uvek hodala podignute glave, jer sam znala zašto idem u školu. Pohađala sam je kako bih učila, a za to nisu bile bitne godine. Svi mogu da uče, pa sam ja tako učila i dobijala dobre ocene iz matematike i engleskog, sve dok mi tata nije rekao da više neću ići u školu jer nema para za školarinu. Od tada pokušavam da ne zaboravim šta sam naučila. Čak sam podučavala mlađu decu iz sela tokom pijačnih dana kako da broje i čitaju. Ne dobijam novac za podučavanje, ali mi njihove majke ponekad daju dvadesetak naira, kesu kukuruza, činiju pirinča ili poneku konzervu sardine.